

Het onderzoek in de kernarchieven is op dit moment gevorderd tot 1840. Daarnaast is aanvullend onderzoek verricht in archieven van enkele hoge colleges van staat, departementen van algemeen bestuur en van personen, die bij het bestuur van het land betrokken waren. Op de problemen die zich bij dit onderzoek hebben voorgedaan - hoe moeten de archieven bewerkt worden en welke vorm is het meest geschikt om de resultaten te presenteren? - wordt in de volgende paragraaf nader ingegaan.

Tot toetsend en exemplarisch onderzoek van enige omvang is het nog niet gekomen. Beter leek het daarmee te wachten tot de bronneninventarisatie en de bibliografie min of meer definitieve vormen zouden hebben aangenomen. Uiteraard is wel steeds ook de inhoud voorwerp van studie geweest, maar dat geschiedde niet dermate gericht op een onderwerp, dat het schrijven van een afgerond artikel in het direkte verlengde ervan lag. Wel is eenmaal van de vruchten van het onderzoek gebruik gemaakt ter ondersteuning van een door prof. dr. J.A. Borne-wasser al voor de start van het projekt geëntameerde studie van de persoonlijke inbreng van koning Willem I in de regeringspolitiek ten aanzien van de kerken. Zijn artikel over dit onderwerp zal nog dit jaar verschijnen in het Archief voor de Geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland.

3. Enkele problemen.

Een onderzoek naar bronnen voor de bestudering van de relatie van de kerken met de overige samenleving laat zich niet uitvoeren zonder dat oplossingen worden gevonden voor een aantal problemen van uiteenlopende aard. Enkele daarvan wil ik hier graag aanstippen.

Op de eerste plaats deed en doet zich nog steeds de vraag voor waar de grenzen van het onderzoek getrokken moeten worden en hoe de algemene thematiek operationeel gemaakt kan worden. Voorop staat dat het om meer gaat dan de traditionele